

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/78/2017
Identifikačné číslo spisu:	8610205877
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8610205877.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D., bývajúcej vo O., proti žalovanému Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická č. 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpeným In Medias Res, s.r.o, so sídlom v Trnave, Sladovnícka 13, IČO: 36 863 351, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 5 C 98/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. novembra 2016 sp. zn. 3 Co 138/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 6. apríla 2016 č. k. 5 C 98/2010-232: I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 817,35 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 30. októbra 2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. žalobkyni nepriznal náhradu trov konania a vyslovil, že žalovaný nemá právo na ich náhradu, III. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania 354,16 € do rúk jeho právneho zástupcu JUDr. Igora Šafranka, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, IV. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok 109,- € na účet súdu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa a žalovaný uzatvorili dňa 10. decembra 2001 úverovú zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru o vydaní a používaní platobnej karty YES. Úver ktorý bol poskytnutý vo výške 829,85 € (25 000 Sk), mal byť splácaný v mesačných splátkach po 33,19 € (1 000 Sk). Z prehľadu platieb žalobkyne vyplynulo, že bolo vyčerpaných 2 021,18 € a splátky boli uhradené vo výške 3 838,55 €. Súd prvej inštancie považoval predmetnú zmluvu za spotrebiteľskú a konštatoval, že úver poskytnutý na základe tejto úverovej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, pretože z formulácie a obsahu zmluvy zistil, že neobsahuje žiadnu úrokovú sadzbu úveru, nie je uvedené ani RPMN, čo považoval za porušenie zákona o ochrane spotrebiteľa. Dospel k názoru, že na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie, keď žalobkyňa zaplatila žalovanému na úrokoch a poplatkoch 1 817,35 €. Námietku premĺčania posúdil ako nedôvodnú, pričom poukázal na alternatívu dohodnutej lehoty 10 rokov, ktorá je uvedená v hlave 7, § 4 úverových podmienok žalovaného. Uviedol, že úverová zmluva

bola uzavretá dňa 10. decembra 2001 a žaloba bola podaná na súd dňa 27. októbra 2010. V nadväznosti na to konštatoval, že dohodnutá 10-ročná premlčacia doba je v prospech spotrebiteľa v dôsledku čoho k premlčaniu nároku žalobkyne nedošlo a žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a o súdnom poplatku podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 3. novembra 2016 sp. zn. 3 Co 138/2016 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny; rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, jeho právnym posúdením, osvojil si aj odôvodnenie rozhodnutia proinštančným súdom.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalovaný dovolaním. V dovolaní uviedol, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) a dovolacím dôvodom podľa § 421 písm. a/ C.s.p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Konkrétne poukazoval na to, že sudy nereflektovali na jeho viaceré a opakované návrhy týkajúce sa požiadavky osobnej účasti a výsluchu žalobkyne v konaní. Tvrdil, že rozhodnutie je založené na nesprávnych skutkových zisteniach a neúplnom dokazovaní. Podľa žalovaného nesprávny je aj názor súdov, že ide o bezdôvodné obohatenie získané úmyselne, nakoľko je nebankovým subjektom a neuviedol RPMN do zmluvy o úvere. V tejto spojitosti poukázal na platnosť a účinnosť zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v kontexte rozhodného obdobia vzniku úverového vzťahu a uviedol, že v roku 2001 súdom uvádzaný zákon neexistoval, rovnako z neho nemožno odvodzovať sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Ročná úroková sadzba bola implementovaná do zákona č. 258/2001 Z.z., konkrétne § 4 ods. 2 písm. h/ až na základe novely zákona vykonanej pod č. 568/2007 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2008. Nesúhlasil ani so záverom o uplatňovaní dohodnutej 10-ročnej premlčacej doby; bezpredmetným a bez relevantného kontextu sa preto javí odkaz súdu na úpravu obsiahnutú v 879f ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka. Podľa presvedčenia žalovaného námietka premlčania vznesená z jeho strany má svoj právny základ a bolo treba na ňu zákonným spôsobom prihliadať. Z uvedených dôvodov žiadal zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a tiež ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu označila rozsudok odvolacieho súdu za správny. Navrhla dovolanie zamietnuť ako neopodstatnené.

5. Žalovaný na vyjadrenie žalobkyne k dovolaniu písomne reagoval. Z repliky vyplýva, že zotrval na skutočnostiach obsiahnutých v podanom dovolaní.

6 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bola napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol Civilný sporový poriadok treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné,

nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

9. Možno konštatovať, že žalovaný v podanom dovolaní využil dve samostatné argumentačné línie, z ktorých sa každá vzťahovala na iný dôvod prípustnosti dovolania.

10. V danom prípade žalovaný v prvom rade vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. bolo nezákonné nevykonanie riadne navrhnutého dôkazu. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces došlo podľa dovolateľa v dôsledku toho, že súd prvej inštancie namiesto žalobkyne v konaní vypočul k skutkovým okolnostiam jej splnomocneného zástupcu, ktorý objektívne „nemal možnosť uviesť relevantné skutočnosti k riadnemu ustáleniu dôkazného stavu“ potrebného pre spravodlivé rozhodnutie vo veci, pričom odvolací súd sa s týmto postupom súdu prvej inštancie ako so správnym stotožnil.

11. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f/ C.s.p. treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Treba uviesť, že súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi procesných strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie procesných strán. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti.

13. Pokiaľ teda žalovaný v dovolaní poukazuje na to, že v konaní nebol vykonaný ním navrhnutý dôkaz výpoveďou žalobkyne a rovnako naznačuje nesprávne vyhodnotenie dôkazov, prípadne neúplné zistenie skutkového stavu, podľa právneho názoru odvolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017).

14. Na podklade uvedeného odvolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 420 písm. f/ C.s.p. nevyplýva.

15. Žalovaný v dovolaní zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia žalovaného o prípustnosti jeho dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

16. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným. Dovolateľ musí uviesť, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia a ako mala byť správne riešená. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (3 Cdo 56/2018, 3 Cdo 146/2017, 3 Cdo 30/2018, 1 Cdo 78/2017). V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018, 8 Cdo 50/2017).

17. V danom prípade žalovaný v dovolaní právnu otázku nevymedzil jasným a určitým spôsobom o relevancii ktorej v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. je presvedčený. V dovolaní tiež neuviedol ani jedno z rozhodnutí dovolacieho súdu naplňajúcich - podľa jeho názoru - pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“, od ktorých by sa odvolací súd odklonil.

18. Len samotná polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (1 Cdo 36/2017, 2 Cdo 5/2017, 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 235/2016, 5 Cdo 87/2017, 7 Cdo 7/2018, 8 Cdo 159/2017). Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ (1 Cdo 3/2017, 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017). V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum (1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 28/2017, 3 Cdo 223/2017, 8 Cdo 136/2017) priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.. K tomu pozri aj Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382.

19. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nie je prípustné.

20. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ a f C.s.p. odmietol.

21. Na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania dovolací súd aplikoval princíp racionálneho zákonodarcu (čl. 4 ods. 2 C.s.p.). O náhrade trov konania žalobkyne rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.